

УДК 614.2-057.17:614.212:618:303.62
DOI <https://doi.org/10.11603/1681-2786.2025.3.15659>

Н. М. МИКИТЕНКО, Т. С. ГРУЗЄВА

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІЗ ВИВЧЕННЯ ДУМКИ МЕНЕДЖЕРІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Мета: обґрунтування та розроблення інструментарію для вивчення думки менеджерів охорони здоров'я з питань забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги в закладах охорони здоров'я.

Матеріал і методи. Застосовано бібліографічний, контент-аналізу, інформаційно-аналітичний методи. Джерелами даних дослідження є дані наукової літератури, стратегії та програми ВООЗ, ЄРБ ВООЗ, нормативно-правові документи національного рівня, що регламентують аспекти забезпечення якості послуг охорони здоров'я.

Результати. Аналіз стратегічних, програмних, нормативно-правових документів засвідчив пріоритетність питань якості медичної допомоги з акцентом на роботі акушерсько-гінекологічних служб через високий рівень відповідальності за життя та здоров'я матерів і дітей та необхідність забезпечення безпечного, ефективного, етичного медичного обслуговування. Важливу роль у забезпеченні якості медичної допомоги відіграють менеджери охорони здоров'я через вплив їхніх управлінських рішень на якість послуг охорони здоров'я.

З огляду на актуальність вивчення думки менеджерів закладів охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю з питань забезпечення якості медичної допомоги, обґрунтовано та розроблено відповідний інструментарій у вигляді анкети з блоками запитань загального характеру, оцінки наявної системи забезпечення якості в закладі охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю та проблемних питань забезпечення якості медичної допомоги, наявних викликів, перешкод та шляхів їх подолання.

Висновки. Використання запропонованого інструментарію для проведення соціологічного дослідження серед менеджерів закладів охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю дасть змогу з'ясувати проблемні питання забезпечення якості медичної допомоги, їхні основні причини, виявити перспективи безперервного вдосконалення якості медичних послуг.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: організація медичної допомоги; акушерсько-гінекологічний профіль; якість медичної допомоги; забезпечення якості; контроль; управління якістю; інструментарій; соціологічне дослідження; професійний розвиток; ресурсне забезпечення.

Вступ. У сучасному світі якість медичної допомоги потребує постійного вдосконалення з огляду на важливість питань безпеки пацієнтів, ефективності лікування, довіри пацієнтів до системи охорони здоров'я, перспектив соціально-економічного розвитку суспільства. Вона забезпечується злагодженою, планомірною, постійною роботою усіх суб'єктів, включаючи урядові структури, керівні органи охорони здоров'я, менеджерів та працівників закладів охорони здоров'я, пацієнтів, громадян. Для досягнення високої якості медичної допомоги необхідними є: сприятливе політичне середовище; належне управління; кваліфіковані та компетентні кадрові ресурси; механізми фінансування, які забезпечують можливості для надання якісних послуг; інформаційні системи, які формують умови для постійного контролю діяльності та навчання

персоналу; ефективні та безпечні лікарські засоби, пристрої та технології; доступні та добре оснащені заклади охорони здоров'я; якісна первинна медико-санітарна допомога; стійка система охорони здоров'я; моніторинг та оцінка; обмін досвідом та навчання [1; 2].

Упровадження систем управління якістю медичної допомоги дає змогу не лише реагувати на існуючі проблеми, а й запобігати їх виникненню, роблячи систему охорони здоров'я більш стійкою та ефективною в довгостроковій перспективі.

Проблемі забезпечення якості медичної допомоги значна увага приділяється в документах міжнародного, регіонального та національного рівнів. За оцінками ВООЗ, високоякісні системи охорони здоров'я можуть щорічно запобігати 2,5 млн випадків смерті від хвороб системи кровообігу, 900 тис випадків смерті від туберкульозу,

© Н. М. Микитенко, Т. С. Грузєва, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

1 млн випадків смерті новонароджених і половині всіх випадків материнської смерті [3].

Зважаючи на наявні в країнах проблеми щодо забезпечення якості послуг охорони здоров'я та значні масштаби негативних наслідків неякісного обслуговування населення, ВООЗ розробила рекомендації та інструменти для підвищення якості медичної допомоги різним групам населення. Так, у документі «Надання якісних послуг охорони здоров'я: глобальний імператив для досягнення загального охоплення послугами» якість медичної допомоги розглядається як фундаментальний компонент ефективного функціонування систем охорони здоров'я на глобальному рівні, виокремлено ключові детермінанти, що визначають якість допомоги, стратегічні напрями, аспекти роботи зацікавлених у підвищенні якості медичної допомоги сторін [2].

Значущим джерелом для розуміння підходів до забезпечення якості медичних послуг є посібник ВООЗ «Якісні медичні послуги: посібник із планування», у якому висвітлено ключові умови ефективної реалізації ініціатив у сфері якості. Серед них виокремлюються: локальна підтримка впровадження змін, системне вимірювання показників якості, організація навчання та обміну досвідом, активне залучення представників громади, інших зацікавлених сторін, а також належне управління процесами змін. Наголошується на необхідності адаптації процесу вимірювання якості надання медичної допомоги до різних умов та особливостей роботи закладів, урахуванні досвіду вимірювання, обміну і навчання, залученні зацікавлених сторін, включаючи пацієнтів, сімей і членів громади, взаємодії на всіх рівнях, удосконаленні управління, просуванні культури якості в управлінні системою охорони здоров'я [4].

Питання якості є надзвичайно значущими в роботі акушерсько-гінекологічних служб через високу відповідальність за збереження життя та здоров'я матері і дитини. Акушерсько-гінекологічна допомога супроводжується підвищеними ризиками ускладнень, тому навіть незначні порушення стандартів можуть мати серйозні наслідки. Жінки, які звертаються за цією допомогою, часто перебувають в уразливому фізичному й емоційному стані, що потребує особливо уважного ставлення, дотримання етичних норм і забезпечення комфортних умов. Важливим аспектом є суворе дотримання клінічних протоколів та стандартів, спрямованих на зниження рівня материнської та неонатальної смертності. Якісна медична допомога у цій сфері також має безпосередній вплив на демографічну ситуацію у країні та формує рівень довіри населення до системи охорони здоров'я у цілому. Таким чином, забезпечення високої якості в акушерсько-гінекологічній службі є не лише медичним, а й соціальним пріоритетом.

Ключові аспекти якості медичного обслуговування матерів і дітей відображено в низці документів. Зокрема, підготовлено Посібник ВООЗ із догляду за пологами: пакет ресурсів для впровадження, Керівництво з упровадження щодо переходу до моделей догляду за акушерською практикою, Перелік ключових рекомендованих ВООЗ товарів для здоров'я матері та новонароджених [5–7]. Низка документів стосується вимірювання та моніторингу якості медичної допомоги для поліпшення послуг з охорони здоров'я матерів, новонароджених, дітей та підлітків, дослідження ролі акредитації та зовнішнього оцінювання закладів та організацій охорони здоров'я, партнерських відносин для покращення і створення якісних медичних послуг для відновлення після COVID-19 та подальшого розвитку тощо [8–10].

Велике значення для вдосконалення якості медичного обслуговування матерів і дітей мали документи ВООЗ, що стосувалися функцій підвищення якості, стандартів підвищення якості, практичних підходів та ресурсів для підтримки політики, стратегії та практики якісних медичних послуг [11–15].

Проблематика забезпечення належної якості медичних послуг набуває особливої значущості в контексті трансформації системи охорони здоров'я України. Право на якісну медичну допомогу закріплено в низці нормативно-правових актів України, у т. ч. Конституції України, Основах законодавства України про охорону здоров'я, Законі України «Про захист прав споживачів», Цивільному та Кримінальному кодексах України тощо [16–20]. Розроблено важливі галузеві документи з концептуального бачення та практичної реалізації положень, спрямованих на вдосконалення якості медичної допомоги [21–26].

Сучасні напрями розвитку національної системи окреслено у засадничому документі «Стратегія розвитку системи охорони здоров'я України до 2030 року», серед яких чільне місце займають питання якості медичної допомоги [27].

Реалізація стратегічних цілей щодо забезпечення якості медичної допомоги потребує вирішення багатьох проблем з урахуванням думок усіх зацікавлених сторін, у т. ч. надавачів послуг: лікарів та середнього медичного персоналу, пацієнтів медичних закладів та менеджерів охорони здоров'я.

Вивчення думки менеджерів щодо забезпечення якості медичної допомоги є надзвичайно важливим із погляду впливу їхніх управлінських рішень на якість послуг охорони здоров'я, практичного досвіду вирішення проблем забезпечення якості, наявності зворотного зв'язку щодо реалізації політики у сфері якості, можливостей впливу на організаційну культуру тощо. Оскільки врахування думки менеджерів є необхідним складником

комплексного підходу до поліпшення якості медичної допомоги, обґрунтування та розроблення відповідного інструментарію є актуальним завданням у контексті безперервного підвищення якості медичного обслуговування населення.

Мета: обґрунтування та розроблення інструментарію для вивчення думки менеджерів охорони здоров'я з питань забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги в закладах охорони здоров'я.

Матеріали і методи. Використано бібліографічний, контент-аналізу та інформаційно-аналітичний методи.

Завданнями дослідження було з'ясування найбільш важливих питань у контексті забезпечення якості медичної допомоги акушерсько-гінекологічного профілю за даними стратегічних, програмних, нормативно-правових документів міжнародного та національного рівнів, наукових публікацій, а також обґрунтування структури та змістового наповнення інструментарію соціологічного дослідження серед менеджерів охорони здоров'я щодо сучасних проблем якості медичного обслуговування та шляхів її підвищення.

Джерельною базою стали дані наукової літератури, стратегії та програми ВООЗ, ЄРБ ВООЗ, нормативно-правові документи національного рівня, які регламентують забезпечення якості надання послуг охорони здоров'я.

Узагальнення результатів виконаних завдань дослідження дало змогу обґрунтувати та розробити анкету з вивчення думки менеджерів охорони здоров'я з питань забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги в закладах охорони здоров'я.

Результати та їх обговорення. Обґрунтування та розроблення інструментарію для вивчення думки менеджерів охорони здоров'я з питань забезпечення якості медичної допомоги має ґрунтуватися на засадах системності, науковості, бути методично вивіреном процесом і відповідати контексту та практичним вимогам сьогодення. Основними компонентами такого процесу є теоретико-методологічні основи концепції якості медичної допомоги, моделей оцінки якості, принципи тотального управління якістю та розуміння ролі менеджерів у її реалізації, аналіз потреб і контексту, вибір методології дослідження, урахування етичних аспектів тощо.

Аналіз концептуальних і програмних документів ВООЗ підтвердив пріоритетність питань якості медичної допомоги в поступальному розвитку систем охорони здоров'я, окреслив перспективні підходи, напрями та завдання щодо забезпечення якості медичного обслуговування. ВООЗ тісно співпрацює з багатьма партнерами та мережею країн; створює технічні основи для підвищення якості медичної допомоги в надзвичайних та

нестабільних умовах; зміцнює потенціал у галузі профілактики; сприяє втіленню ініціатив щодо забезпечення безпеки пацієнтів; керує розробленням механізмів та показників для оцінки якості медичної допомоги; підтримує обмін інформацією та досвідом між країнами в рамках Глобальної навчальної лабораторії ВООЗ із питань якості; сприяє формуванню двосторонніх партнерств; допомагає країнам у питаннях залучення місцевих громад до створення якісних, орієнтованих на потреби людей і стійких систем охорони здоров'я.

У низці документів наголошується на ролі менеджерів охорони здоров'я в управлінні якістю, у т. ч. у забезпеченні якості та її контролі. Оскільки менеджери в закладах охорони здоров'я відповідають за організацію, координацію та контроль за роботою персоналу, ресурсами і процесами, їхнє бачення та управлінські рішення безпосередньо впливають на якість надання медичних послуг.

Документ ВООЗ «Надання якісних послуг охорони здоров'я: глобальний імператив для досягнення загального охоплення послугами» окреслює п'ять ключових детермінантів, що визначають якість первинної медико-санітарної допомоги: кадровий потенціал медичної сфери, організаційна структура системи охорони здоров'я, доступність і безпечність медичних препаратів, інструментів і технологій, ефективність інформаційних систем, а також належне фінансове забезпечення. Досягнення належної якості медичного обслуговування передбачає реалізацію таких стратегічних напрямів: формування високопрофесійного кадрового ресурсу, запровадження стандартів якості у медичних закладах, раціональне та безпечне застосування медичних технологій і препаратів, розвиток сучасних інформаційно-аналітичних платформ для підтримки прийняття рішень, а також упровадження фінансових інструментів, орієнтованих на підвищення ефективності та результативності медичної допомоги. А серед різних аспектів роботи зацікавлених у підвищенні якості медичної допомоги сторін поряд із розробленням стандартів, залученням пацієнтів, їхніх сімей та спільнот і наданням їм необхідних повноважень; законодавством та регулюванням, реалізацією програм та методів безперервного підвищення якості, створенням матеріальних та нематеріальних стимулів на основі показників роботи виділяють зміну клінічної практики на рівні роботи з пацієнтами, інформування та навчання медичних працівників, керівництва установ охорони здоров'я та осіб, які формують політику. Підкреслюється, що забезпечення стійкого розвитку системи охорони здоров'я на основі принципів якості вимагає комплексної взаємодії усіх зацікавлених сторін: державних органів, розробників політик, керівних структур, медичних працівників, пацієнтів і надавачів послуг [2].

Отже, керівники закладів охорони здоров'я повинні володіти здатністю ефективної взаємодії з усіма зацікавленими сторонами в питаннях забезпечення якості, що потребує налагоджених механізмів обміну інформацією та безперервного професійного навчання.

У посібнику ВООЗ «Якісні медичні послуги: посібник із планування» підкреслюються вимоги щодо належного управління процесами змін, персоналом та ресурсами, удосконалення управління та промоції культури якості керівниками закладів охорони здоров'я [4]. Це потребує комплексних знань та вмінь менеджерів з оцінки існуючих систем якості, визначення чинників, які впливають на якість, виявлення проблем та перешкод на шляху підвищення якості та формування пропозицій щодо покращення.

Важливі завдання для менеджерів охорони здоров'я в контексті забезпечення якості медичної допомоги, що стосуються планування, забезпечення необхідною інфраструктурою, розвитку потенціалу, постійного вимірювання якості медичної допомоги та вдосконалення стратегій для сталого масштабування, представлено у «Посібнику ВООЗ із догляду за пологами: пакет ресурсів для впровадження» [5].

Керівники закладів охорони здоров'я потребують чітких критеріїв для інвестицій у поліпшення якості послуг. Видання «Підвищення якості медичного обслуговування в Європейському регіоні: характеристики, ефективність і реалізація різних стратегій» допомагає критично оцінити різні стратегії та обґрунтувати вибір найефективніших шляхів для оптимізації роботи з підвищення якості медичної допомоги [28].

З огляду на пріоритетність питань якості медичної допомоги в Україні, стратегічною Ціллю 1 «Стратегії розвитку системи охорони здоров'я України до 2030 року» визначено забезпечення універсального доступу населення до якісних медичних послуг та інструментів реалізації права на здоров'я. Оперативна Ціль 1 передбачає забезпечення створення рівних умов та безперешкодного доступу населення до своєчасної, безпечної та якісної медичної допомоги, оперативна Ціль 2 – забезпечення доступу населення до якісних і безпечних лікарських засобів із доведеною ефективністю та медичних виробів. А оперативна Ціль 7 стратегічної Цілі 2 орієнтована на вдосконалення механізму та алгоритмів моніторингу якості надання медичної допомоги, що дасть змогу поліпшити якість обслуговування пацієнтів закладів охорони здоров'я, а також своєчасно встановлювати причини прогалин у наданні медичної допомоги та реагувати на них [27].

Зважаючи на ключову роль менеджерів у процесах забезпечення якості медичної допомоги, було розроблено інструментарій для вивчення їхньої думки з питань забезпечення якості

акушерсько-гінекологічної допомоги в закладах охорони здоров'я. Інструментарій є анонімною анкетною, яка містить три блоки питань.

Метою опитування менеджерів охорони здоров'я є виявлення наявних проблем у забезпеченні якості медичної допомоги акушерсько-гінекологічного профілю, їх причин, визначення перспективних шляхів розвитку системи забезпечення якості медичного обслуговування.

Перший блок запитань стосується загальних відомостей про респондентів: займана посада, загальний стаж роботи у сфері охорони здоров'я, стаж роботи у закладі охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю, тип закладу, форма власності.

Другий блок запитань спрямовано на отримання характеристики наявної системи забезпечення якості в закладі охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю. У ньому передбачено оцінку опитаними загального рівня якості медичної допомоги, що надається у закладі, з'ясування головних чинників, що впливають на якість акушерсько-гінекологічної допомоги, наявності у закладі політики щодо забезпечення якості, окремої організаційної структури або відповідальної особи за забезпечення якості, її функцій. Низка запитань стосується використання протоколів чи стандартів якості, їх дотримання медичними працівниками, частоти внутрішнього аудиту якості медичної допомоги у закладі, індикаторів якості, що відстежуються.

Частина запитань спрямована на з'ясування проведення моніторингу задоволеності пацієнтів отриманою медичною допомогою, його частоти, системи збору даних, використання результатів для розроблення управлінських рішень. Також анкетною передбачено запитання щодо проведення моніторингу задоволеності лікарів та середнього медичного персоналу наявною системою забезпечення якості медичної допомоги, з якою частотою аналізуються його результати і чи використовуються вони для обґрунтування управлінських рішень.

Важливими з погляду оцінки системи забезпечення якості медичної допомоги в закладі акушерсько-гінекологічного профілю є запитання щодо ефективності системи контролю якості медичної допомоги, наявності в закладі систем навчання та розвитку персоналу, управління ризиками та безпеки пацієнтів, їхньої роботи.

З огляду на актуальність цифровізації та розвитку електронної системи охорони здоров'я, перед респондентами ставляться запитання щодо використання електронних інструментів у системі забезпечення якості у закладі, як добре вони працюють.

Цінною також є думка респондентів щодо відповідності якості медичної допомоги в закладі

охорони здоров'я умовам Національної служби здоров'я України та реалізації практики постійного вдосконалення якості медичного обслуговування.

Третій блок анкети стосується проблемних питань забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги та наявних викликів. Він допомагає виявити, чи були випадки, коли якість медичної допомоги не відповідала стандартам, що їх спричинило. Послідовно з'ясовуються проблеми та виклики щодо політики забезпечення якості медичної допомоги, організаційних структур забезпечення якості, внутрішніх нормативних документів із питань забезпечення якості, моніторингу й оцінки забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги, ресурсного забезпечення, навчання та розвитку персоналу, застосування пацієнторієнтованого підходу в системі забезпечення якості медичної допомоги, управління ризиками та безпеки пацієнтів, використання інформаційних систем, упровадження цифрових інструментів для контролю якості, використання фінансування, орієнтованого на якість, безперервного вдосконалення якості медичної допомоги. Кожне із цих запитань передбачає вибір можливих відповідей та висловлювання своєї думки щодо причин проблем і заходів з їх подолання.

Вивчення думок менеджерів, що працюють у закладах акушерсько-гінекологічного профілю, щодо проблем забезпечення якості медичної допомоги дасть змогу виявити об'єктивну оцінку наявних систем забезпечення якості, проблем та причин її недостатньої ефективності та обґрунтувати напрями і заходи з її покращення.

Висновки. Питання забезпечення якості медичного обслуговування є одним із ключових пріоритетів у сфері охорони здоров'я, що підтверджує аналіз стратегічних та програмних документів міжнародного, регіонального й національного рівнів. Особливої ваги ці питання набувають у діяльності акушерсько-гінекологічних служб, оскільки йдеться про високу відповідальність

за життя та здоров'я матері й новонародженого, а також необхідність надання медичної допомоги, що відповідає принципам безпечності, ефективності та етичності.

Значний вплив на формування та підтримку високого рівня якості медичних послуг мають керівники закладів охорони здоров'я, їхніх структурних підрозділів, адже саме їхні управлінські рішення визначають умови організації медичної допомоги, впливають на формування зворотного зв'язку щодо реалізації політики у сфері якості, забезпечують практичну реалізацію відповідних стратегій, а також сприяють формуванню організаційної культури, орієнтованої на якість.

З огляду на актуальність проблеми, було обґрунтовано необхідність вивчення поглядів керівників медичних закладів акушерсько-гінекологічного профілю щодо питань забезпечення якості медичної допомоги. Із цією метою було розроблено відповідний дослідницький інструментарій. Його складниками є блоки запитань загального характеру, оцінки наявної системи забезпечення якості в закладі охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного профілю та проблемних питань забезпечення якості медичної допомоги, наявних викликів, перешкод та шляхів їх подолання.

Проведення соціологічного дослідження із застосуванням цього інструментарію дасть змогу виявити ключові проблеми у сфері якості медичних послуг, з'ясувати їх першопричини, а також окреслити шляхи та перспективи їх подальшого вдосконалення.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження передбачають застосування розробленого інструментарію для з'ясування думки менеджерів охорони здоров'я з питань забезпечення якості акушерсько-гінекологічної допомоги в закладах охорони здоров'я з метою обґрунтування програм та заходів із безперервного підвищення якості медичного обслуговування.

Список літератури

1. Handbook for national quality policy and strategy: a practical approach for developing policy and strategy to improve quality of care. Geneva: WHO, 2018. 86 p. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565561>
2. Delivering quality health services: a global imperative for universal health coverage. Geneva: WHO, OECD, and WB, 2018. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241513906>
3. Quality health services. Key facts. Geneva: WHO, 2020. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/quality-health-services>
4. Quality health services: a planning guide. Geneva: WHO, 2020. 59 p. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240011632>
5. WHO labour care guide: implementation resource package. Geneva: World Health Organization; 2025. Посібник ВООЗ із догляду за пологами: пакет ресурсів для впровадження URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/382511/9789240109346-eng.pdf?sequence=1>
6. Implementation guidance on transitioning to midwifery models of care. Geneva: World Health Organization; 2025. Керівництво з упровадження щодо переходу до моделей догляду за акушерською практикою. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381641/9789240110199-eng.pdf?sequence=1>
7. List of key WHO recommended maternal and newborn health commodities. Geneva: World Health Organization; 2024. Перелік ключових рекомендованих ВООЗ товарів для здоров'я матері та новонароджених. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/379485/9789240098657-eng.pdf?sequence=1>

8. Measuring and monitoring quality of care to improve maternal, newborn, child and adolescent health services. Geneva: World Health Organization; 2025. Вимірювання та моніторинг якості медичної допомоги для покращення послуг з охорони здоров'я матері, новонароджених, дітей та підлітків. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381009/9789240105737-eng.pdf?sequence=1>
9. Health care accreditation and quality of care Exploring the role of accreditation and external evaluation of health care facilities and organizations. Geneva: WHO, 2022. Акредитація охорони здоров'я та якість медичного обслуговування. Дослідження ролі акредитації та зовнішнього оцінювання закладів та організацій охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240055230>
10. Twinning partnerships for improvement: building quality health services for COVID-19 recovery and beyond. Advocacy brief. Geneva: World Health Organization; 2023. Партнерські відносини для покращення: створення якісних медичних послуг для відновлення після COVID-19 та подальшого розвитку. Короткий огляд адвокації.
11. Five functions to improve quality of care for maternal newborn and child health. Geneva: WHO, 2021. 3 p. URL: <https://iris.who.int/handle/10665/350118>
12. Implementation of maternal and perinatal death surveillance and response as part of quality of care efforts for maternal and newborn health: Considerations for synergy and alignment: knowledge brief. Geneva: WHO, 2021. 7 p. URL: <https://iris.who.int/handle/10665/350028>
13. Standards for improving quality of maternal and newborn care in health facilities. Geneva: WHO, 2016. 84 p. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241511216>
14. Standards for improving quality of care for small and sick newborns in health facilities. Geneva: WHO, 2020. 152 p. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240010765>
15. Quality health services and palliative care: practical approaches and resources to support policy, strategy and practice. Geneva: WHO, 2021. 52 p. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240035164>
16. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96->
17. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
18. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
19. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
20. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
21. Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2020 року : Наказ МОЗ України від 01 серпня 2011 р. № 454. *Офіційний вісник України*. 2011. № 70. Ст. 2677.
22. Про порядок контролю якості медичної допомоги : Наказ МОЗ України від 28 вересня 2012 р. № 752. *Офіційний вісник України*. 2012. № 79. Ст. 3192.
23. Про моніторинг клінічних індикаторів якості медичної допомоги : Наказ МОЗ України від 11 вересня 2013 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2013. № 79. Ст. 2937.
24. Зміни до Критеріїв державної акредитації закладів охорони здоров'я, затверджених Наказом МОЗ України від 14 березня 2011 р. № 142 : Наказ МОЗ України від 20 грудня 2013 р. № 1116. *Офіційний вісник України*. 2014. № 4. Ст. 153.
25. Про затвердження Переліку клінічних індикаторів, що підлягають моніторингу, при лікуванні осіб із гіпертонічною хворобою та цукровим діабетом II типу : Наказ МОЗ України від 19 червня 2014 р. № 414. *Офіційний вісник України*. 2014. № 56. Ст. 1513.
26. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування : Наказ МОЗ України від 05 лютого 2016 р. № 69. *Офіційний вісник України*. 2016. № 17. Ст. 694.
27. Reinhard Busse Niek Klazinga Dimitra Panteli Wilm Quentin Improving healthcare quality in Europe Characteristics, effectiveness and implementation of different strategies. 2019. 447 p.
28. Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках : Розпорядження Кабінету міністрів України від 17.01.2025 р. № 34–р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80#Text>

References

1. World Health Organization. (2016). *Standards for improving quality of maternal and newborn care in health facilities*. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241511216>
2. World Health Organization. (2018). *Delivering quality health services: A global imperative for universal health coverage*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241513906>
3. World Health Organization. (2018). *Handbook for national quality policy and strategy: A practical approach for developing policy and strategy to improve quality of care*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565561>
4. World Health Organization. (2020). *Quality health services: A planning guide*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240011632>
5. World Health Organization. (2020). *Quality health services: Key facts*. Retrieved from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/quality-health-services>

6. World Health Organization. (2020). *Standards for improving quality of care for small and sick newborns in health facilities*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240010765>
7. World Health Organization. (2021). *Five functions to improve quality of care for maternal newborn and child health*. Retrieved from: <https://iris.who.int/handle/10665/350118>
8. World Health Organization. (2021). *Implementation of maternal and perinatal death surveillance and response as part of quality of care efforts for maternal and newborn health: Considerations for synergy and alignment: knowledge brief*. Retrieved from: <https://iris.who.int/handle/10665/350028>
9. World Health Organization. (2021). *Quality health services and palliative care: Practical approaches and resources to support policy, strategy and practice*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240035164>
10. World Health Organization. (2022). *Health care accreditation and quality of care: Exploring the role of accreditation and external evaluation of health care facilities and organizations*. World Health Organization. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240055230>
11. World Health Organization. (2023). *Twinning partnerships for improvement: Building quality health services for COVID-19 recovery and beyond. Advocacy brief*.
12. World Health Organization. (2024). *List of key WHO recommended maternal and newborn health commodities*. Retrieved from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/379485/9789240098657-eng.pdf?sequence=1>
13. World Health Organization. (2025). *Implementation guidance on transitioning to midwifery models of care*. Retrieved from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381641/9789240110199-eng.pdf?sequence=1>
14. World Health Organization. (2025). *Measuring and monitoring quality of care to improve maternal, newborn, child and adolescent health services*. Retrieved from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381009/9789240105737-eng.pdf?sequence=1>
15. World Health Organization. (2025). *WHO labour care guide: Implementation resource package*. Retrieved from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/382511/9789240109346-eng.pdf?sequence=1>
16. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR. (1996). [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-> [in Ukrainian].
17. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorov'ia: Zakon Ukrainy vid 19 lystopada 1992 r. № 2801-XII. (1992). [Fundamentals of Ukrainian legislation on health care: Law of Ukraine of November 19, 1992 No. 2801-XII]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> [in Ukrainian].
18. Pro zakhyst prav spozhyvachiv: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 1991 r. № 1023-XII. (1991). [On the Protection of Consumer Rights: Law of Ukraine of May 12, 1991 No. 1023-XII]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> [in Ukrainian].
19. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV. (2003). [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 16, 2003 No. 435-IV]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
20. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 r. № 2341-III. (2001). [Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 5, 2001 No. 2341-III]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].
21. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2011). Nakaz MOZ Ukrainy vid 01 serpnia 2011 r. № 454 «Pro zatverdzhennia Kontseptsii upravlinnia yakosti medychnoi dopomohy u haluzi okhorony zdorov'ia v Ukraini na period do 2020 roku». [On approval of the Concept of Quality Management of Medical Care in the Healthcare Sector in Ukraine for the Period Until 2020: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated August 1, 2011 No. 454]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine* (70), art. 2677. [in Ukrainian].
22. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2012). Nakaz MOZ Ukrainy vid 28 veresnia 2012 r. № 752 «Pro poriadok kontroliu yakosti medychnoi dopomohy». [On the procedure for quality control of medical care: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated September 28, 2012 No. 752]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, (79), art. 3192. [in Ukrainian].
23. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2013). Nakaz MOZ Ukrainy vid 11 veresnia 2013 r. № 795 «Pro monitorynh klinichnykh indyktoriv yakosti medychnoi dopomohy». [On monitoring clinical indicators of the quality of medical care: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated September 11, 2013 No. 795]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, (79), art. 2937. [in Ukrainian].
24. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2013). Nakaz MOZ Ukrainy vid 20 hrudnia 2013 r. № 1116 «Zminy do Kryteriiv derzhavnoi akredytatsii zakladiv okhorony zdorov'ia, zatverdzhenykh nakazom MOZ Ukrainy vid 14 bereznia 2011 r. № 142». [Amendments to the Criteria for State Accreditation of Healthcare Institutions, approved by Order of the Ministry of Health of Ukraine dated March 14, 2011 No. 142: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated December 20, 2013 No. 1116]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, (4), art. 153. [in Ukrainian].
25. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2014). Nakaz MOZ Ukrainy vid 19 chervnia 2014 r. № 414 «Pro zatverdzhennia Pereliku klinichnykh indyktoriv, shcho pidliahaiut monitorynhu, pry likuvanni osib z hipertonichnoiu khvoroboiu ta tsukrovym diabetom 2 typu». [On approval of the List of clinical indicators subject to monitoring in the treatment of persons with hypertension and type 2 diabetes mellitus: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated June 19, 2014 No. 414]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, (56), art. 1513. [in Ukrainian].
26. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. (2016). Nakaz MOZ Ukrainy vid 05 liutoho 2016 r. № 69 «Pro orhanizatsiiu kliniko-ekspertnoi otsinky yakosti nadannia medychnoi dopomohy ta medychnoho obsluhovuvannia». [On the organization of clinical and expert assessment of the quality of medical care and medical services: Order of the Ministry

of Health of Ukraine dated February 5, 2016 No. 69]. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, (17), art. 694. [in Ukrainian].

27. Busse, R., Klazinga, N., & Panteli, D. (2019). Improving healthcare quality in Europe: Characteristics, effectiveness and implementation of different strategies.
28. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2025). Rozporiadzhennia Kabinetu ministriv Ukrainy vid 17 sichnia 2025 r. № 34-r. «Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy okhorony zdorov'ia na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025–2027 rokakh». [On approval of the Strategy for the Development of the Healthcare System for the Period Until 2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025–2027: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 17, 2025 No. 34-r.]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> [in Ukrainian].

INSTRUMENTS FOR ASSESSING THE VIEWS OF HEALTHCARE MANAGERS ON QUALITY ASSURANCE IN OBSTETRIC AND GYNECOLOGICAL FACILITIES

N. M. Mykytenko, T. S. Gruzieva

Bohomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

Purpose: to substantiate and develop instruments for assessing the views of healthcare managers regarding the quality assurance of obstetric and gynecological care in healthcare institutions.

Materials and Methods. Bibliographic review, content analysis, and information-analytical methods were applied. The empirical basis of the study included scientific literature, WHO and WHO Regional Office for Europe strategies and programs, and national regulatory acts governing healthcare quality assurance.

Results. The analysis of strategic, programmatic, and regulatory documents at the international, regional, and national levels demonstrates that healthcare quality remains a top priority in public health policy. Quality assurance is particularly critical in obstetric and gynecological services due to the high level of responsibility for maternal and child health and the imperative of providing care that is safe, effective, and ethically sound.

Healthcare managers play a pivotal role in quality assurance through their managerial decisions, which directly affect service quality, by providing feedback on policy implementation, applying practical experience to address challenges, and shaping organizational culture.

In view of the importance of understanding the perspectives of managers in obstetric and gynecological institutions, a research tool was developed in the form of a structured questionnaire. It consists of sections addressing general characteristics, evaluation of the existing quality assurance system, and the identification of key challenges, barriers, and potential solutions.

Conclusions. Applying the proposed instrument in sociological research among healthcare managers of obstetric and gynecological facilities will help identify systemic quality gaps, determine their underlying causes, and outline pathways for continuous quality improvement.

KEY WORDS: healthcare organization; obstetric and gynecological services; quality of care; quality assurance system; monitoring; quality management; research instruments; sociological survey; professional development, resource provision.

Рукопис надійшов до редакції 24.08.2025

Рукопис прийнято до публікації 18.09.2025

Рукопис опубліковано 20.10.2025

Відомості про авторів:

Микитенко Наталія Миколаївна – аспірант кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця; ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6402-4533>.

Грузева Тетяна Степанівна – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця; ORCID <https://orcid.org/0000-0001-9254-7561>.

Електронна адреса для листування: nataliya.mykytenko@leleka.com.ua